

251
T. C.
Genelkurmay Başkanlığı
IX. Şube

Mahrem ve Hizmetle Özel

ADMİRALTY MUHAREBE ÖZETLERİ

18

Pasifik'te Deniz Stratejisi
Aralık 1941 - Şubat 1943

1948

İçindekiler

Kısm

Sahife
numarası

I. Harpten evvelki durum

1 — Başlangıç	1
2 — Harbin Pasifik sahnesi	2
3 — 1939 sonbaharında Pasifik'teki kuvvetler	3
4 — Japon iltirası	4
5 — Japonya'nın hazırlıkları (1919 - 1939)	4
6 — Avrupa harbinin başlaması (1939).	5
7 — 1941 de Uzakşarktaki İngiliz deniz kuvvetlerinin yeni- den takviyesi.	5
8 — 1 - Aralık - 1941 de Pasifikteki deniz kuvvetleri	6

II. - Japon İleri harekâtı

9 — 7 - Aralık - 1941 Harbin başlaması	9
10 — Japon stratejisi	11
11 — Müttefik stratejisi	12
12 — Müttefik sevk ve idaresinin birleştirilmesi	13
13 — Amerikan tayyare gemilerinin harekâtı	14
14 — Müttefik stratejisi esas şeklini alıyor	15

III. Japonların takviye teşebbüsleri

15 — Stratejik durum	16
16 — Doğu filosunun sevk ve idaresi	17
17 — Hindistan sularda Japon akınları	18
18 — Doğu filosunun stratejiye tesisi	20
19 — Amerikan stratejisi	20
20 — Japon stratejisi	22
21 — Cezai deniz muharebesi	23
22 — Midway deniz muharebesi	24
23 — Midway deniz muharebesinin tesisi	26

IV. Müttefiklerin karşıt eli silmeleri

24 — Stratejik durum	28
25 — Guadalcanal muharebesi	29
26 — Netice	29

İlâveler

A) Japon deniz kuvveti	31
-----------------------------------	----

Plân ve diyagramlar

- 1 — Singapurdan muhtelif mesafeleri gösterir diyagram
 - 2 — Pearl Harbour muhtelif mesafeleri gösterir diyagram
 - 3 — Tokyo'dan muhtelif mesafeleri gösterir diyagram
 - 4 — Açıklama haritası. Pasifik Okyanusunu ve Japon kontrol sahasını gösterir. (7 - Aralık - 1941 : 30 - Nisan - 1942)
-

Pasifik'de Deniz Stratejisi

Aralık 1941 - Şubat 1943

I.

Harpten evvelki durum

Başlangıç:

Aşağıdaki deniz harekâtı özeti, harbin ilk 14 ayı zarfında Japonlara karşı tatbik edilen strateji esaslarından bahseder.

Bu yazıda, harekâtın cereyan tarzına alt teterruattan sarfınazar edilmiştir. Bu gibi teterruat aşağıdaki numaraları bildiren Muharebe Özeti adı diğer kitaplarda izah edilmiştir. [1]

Yazından bu tehlikeli günler içinde vakua gelen büyük hadiselerden sonra çok güc kararlar alınmış ve bunun neticesi olarak Pasifikte Müttefik durumunda kesinlikle muvaffakiyetlerle görülen salâm, takip edilen hatlı hareketin doğruluğunu göstermiştir. Bu muvaffakiyetler, bu yazının yazıldığı 1942 Temmuzunda gündün güne biraz daha gelişmektedir.

Bu devre, aşağıdaki mütalea edilen 3 safhadan teşekkül eder:

1. Safha:

1941 Aralıkından, 1942 Nisanına kadar olan devre, Japonların güney kıtâlamette ilerlemesi devresidir. Bu safha sırasında müttefikler, tam mânâsıyla bir müdafaa stratejisi takip etmeğe mecbur olmuşlardır.

2. Safha:

1942 Mayısından, 1942 Ağustosuna kadar olan devre, Japonların kazançlarını takviye etmeğe gayret sarfettikleri devredir. Maahaza, müttefikler müdafaa kalmakla beraber, bazen, taarruzî harekât terasına da muvaffak olmuştuk idiler.

3. Safha:

1942 Ağustosundan, 1943 Şubatına kadar olan devre, müttefiklerin ilk teşebbüsü ile aldıkları devredir.

Müttefik stratejisi müdafaa devam etmekle beraber güney Solomon'larda taarruz geçilmiş ve bu müdafaa önceki Guadalcanal muharebelerinin muvaffakiyetli sonuçlarından birkaç ay sonraya kadar, yani, müt-

[1] Muharebe özeti No. 14 Prince of Wales Headlands'ta kaybolmuş (16 - Kasım - 1941)

" " " 15. Seylan açıklarındaki Dz. harekâtı (20 - Mart - 16 - Nisan - 1942)

" " " 16. Diego Sauro'sun zaptında Dz. harekâtı (19 - Mayıs - 1942)

" " " 21. Güney Solomon'lara yapılan çıkarmalarda Dz. harekâtı. (17 - 19 - Ağustos - 1942)

" " " 23. Guadalcanal muharebelerinde Dz. harekâtı. (7 - Ağustos - 1942 - 7 - Şubat - 1943)

" " " 28. Suvabaya Dz. muharebesi (27/28 - Şubat - 1942)

tefekkür devamlı tasarruza bağlanırsa müktedir oldukları bir devreye kadar uzanabilir.

2 — Barba Pasifik sahnesi:

Pasifik, çok eski boğazlar çevresi ve kaynar sularla bezenmiş bir Okyanustur.

Doğuda Amerika, batıda Asya ve Avustralya kıyılarına kadar yayılır ve ark sahnenin 1/3 kısmını kaplar. Şimal yarım küresinde Pasifik adalarından en büyükleri (Aleutian) takımıdır ki; aşağı yukarı (2000) mil genişliğinde olup Alaska'dan Kamçatka'ya kadar uzanır.

Güney yarım kürede ise, başta Avustralya, Yeni Gine olmak üzere Güney Amerika'ya doğru uzanan vâsi deniz sahnesinde birçok ada grupları ya adalar Pasifik'i süslemektedir.

Bu uyan bacaklar mesele mefhumu, harp hareketinde daima güçlükler yarattığı ve bu mesele Pasifik stratejisinin bu yönden tetkikine mülbim bir amil olmuştur.

Mesela: Singapur ve Pearl - Harbour'dan her biri Yokohama'dan (3000) mil uzaklıktadır. Bu mesafe Southampton ile New York arasındaki mesafeye mukaddeir. Singapur'dan Pearl - Harbour'a olan mesafe, takriben yukarıdaki ile Bu misli yani (5390) mildir. [1]

Ne gemiler ve ne de hava kuvvetleri tez hız edilmemiş iş ve muvazip bir mekki olmasının uzun müddet harekâta bulanamayacaklarından bazı işlerin hazırlanması ve bunların bilhassa dışınan cirmelerine karşı emniyete alınması stratejini; en muham faktörlerinden birini teşkil etmekte idi.

Bu faktörün halledilmesi zor olan Japon Harbiyyîsinin de sorunu teşkil etmişti.

Diğer taraftan Pasifikte Avustralya ve Yeni Zelanda'nın bazı kısımları ile Japonyadan yasaad adalar üzerinde bir endüstri sahası bulunmaması idi. Binaenlisin harp başladığı zaman; bu bölgeler harp malumatları için istifade edilecek ağır silahların mahirun bulunmaması idi. Bunun harp malumatı ve tanzimî mayıfınlılık imkân edilmemesi ve sava ya evvelce sıkı edilmek veya derizapri mekkeyatı ile diğer mekkillerine gönderilecekti. Aynı zamanda bir kısım yeni daha fazla yerde havac ve tamir işleri yapılmak zorunda idi. Bu hususta Singapur ikinci büyük ehemmiyetli idi. Bu mekki, Uzakdoğuda, Mühver alayları kuvvetlerin istifadelerini karıştıracak birinci sınıf bir deniz üssü ve bir denizapri ihyaı etmekte idi.

Aynı zamanda, Manila ve Hongkong (Japon tasarruflarında ikinci sınıf) ve edilmişlerdir. Singapur, Amerika ve Pearl Harbour gibi ikinci sınıf

[1] Dikkatle 1 2 3 New York - Southampton arasında mukayyem edilebilmek için Singapur, Pearl Harbour ve Yokohama ya diğer bazı muham mekkillerin olan mukayyemleri gösterir.

deniz üsleri de mevcuttu. Fakat bunlardan hiçbir büyük muharebe gemilerini havuzlayacak kabiliyette değildi. Batavia gibi birkaç ticaret limanlarını da iştilade edilebiliirdi. Fakat diğer karasıl denizlerinde, us vahhından ziyade bir demir yeri olmak ve rivarlarında basit hava meydanları bulunmak dolayısıyla faydalanmak mümkün olabiliirdi.

Bütün bunlar, denizimizi denetl meselesini ortaya çıkartıyor ve bu iş için de pek çok adette geminin bu muazzam mesafeler üzerinde galıyınan irap ediyordu.

2 — 1939 sonbaharında Pasifik'teki kuvvetler:

1939 yılı sonbaharında Pasifik çuvarında, Japonya, Birleşik Amerika, İngiltere İmparatorluğu ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri hükumran bulunmaktadı idi.

Bunlardan Japonya, - Üçü pekün imzısından bir süre evvel açık olarak Mihver lehinde sempatisini göstermişti. - Japon kıyıları Kora'dan Laponca, Karolin ve Marsal adalarına (Karolin ve Marsal adaları 1914 - 1918 harbinden sonra Almanlardan alınmış olup, Milletler Cemiyetinin mandası altında bulunmaktadı idi.) kadar yayılmış, Mançiko'yu kontrol altına almış ve Çin kıyılarını ayak basmıştı.

Japon donanması Pasifik'te en kuvvetli bahal kuvvet halinde görülmekte; hava kuvvetleri ve orduları da adedi bakımından Batılı kuvvetlerden çok daha üstün bulunmaktadı idi.

Birleşik Amerika, Büyük Britanya gibi, Çin'deki büyük ticaret menfaatlari için, Amerika'nın, Pasifikte, Phillippine adalarında, Manilla'da bir deniz ve hava üsleri. Hawaii adalarında Pearl Harbour'da bir deniz, hava üsleri vardı.

Bunlar arasında Mikawa - Wake - Oiler adaları adı biri de diğeri arasında (1200 - 1500 mil mesafe bulunan bu adalar, Pasifik kar'deniz yolu üzerinde birer atak noktası bulundurmaktadı idiler.

İngiltere İmparatorluğuna (Yeni; Malaya, İngiliz koloni; Bernav'u, Avustralya, Yeni Zelande ve diğer birçok Pasifik adaları, ve Hollanda Sarih Hindistanına (Australya ve Sumatra'daki deniz üsleri) müdahaleleri, evvelâ birinci sınıf bir deniz üsü olan Singapur'un müdahalesine tâbi bulunmaktadı idi.

Singapur'un kalesini 1900 mil kuzey Hindistan büyük bir ticaret limanı ve aynı zamanda üsü oluşturmış bir üs olan Hongkong vardı. Hindistan'da aynı da kayıtlı olmak üzere bir İngiliz İmparatorluğu için büyük değeri olan bazı Koloniler de ihmal edilmemişti. Bu gibi mevkiiler Japonlar tarafından tahsis için dünya camp noktaları olarak ve bunlardan Çin kıyıları boyundaki okamları kuz bir zamanda elelerine geçmişti.

Vladivostok, Rusya'nın Pasifikte yegâne deniz ve hava üssü olarak bulunmakta. Trans - Sibirya demiryolunun nihayet ucuna tekni şmekte idi. Bu mevkiin Tokyo'dan mesafesi (1000) mil kadardır.

Paşilikte bir Rus filosu bulunmaması ve fakat bu işte kuvvetli bir denizaltı birliği bulunduğu zannedilmekte idi.

Cepheler üzerinde uzun bir münakaşaya girisi doğurmuş iktidamlar, süratle gelişen büyük askeri hareketi, Japonya ile Rusya arasında gerçekleştiği olarak süpheli hisler tevhit etmekte idi.

4 = Japon Ultrastar;

4 — Japon ihtirası:
Üçün yıllar Japonlar Japonyadan Avustralyaya kadar yayılan büyük
bir imparatorluğun ballyasını kurmuşlardır.

Bu tasavvur, Filipin adalarına, Malaya, Burma, Hollanda Sarki Hindistanı ile (1899) derece tal dairesine kadar uzanan bütün Pasifik adalarının ilahin elinde idi.

Nihayet; Avustralya, Yeni Zelanda ve Hindistan imparatorluksı (hal oluncak ve bu suretle büyük Doğu Asya imparatorluğunun (Bayat sultan) taahhü de tahakkuk etmiş bulunkeski.

Amerikan Pasifik denizgücünün İndiyan Pasifi Harbour ile İngiliz deniz gücü İndiyan Pasifi Harbour, bu noktadan itibaren İndiyan Pasifi deniz gücü olarak kabul edilmektedir.

Savaşın, herhâlde başlanmasından itibaren geçecek olan birkaç hafta içinde büyük bir ilerleme beklenmektedir ve aynı zamanda birer taraf bir deniz üssü olarak Jüban ile Japon denizlerine bir hedef teşkil etmekte idi. Diğer taraftan, Amerika Pasifik filosu, adeta Jüban ile Japon denizlerinde daha ağırlıklı bulunmakta beraber, Japonların genişleyen mevazala yollarına ihmal edilmeyecek kadar büyük bir tehdit yapacak durumda bulunuyordu.

Buvenaleylə Japon stratejiyə, Sinqapurun zəfəri ilə uzun bir müddət
Pəhilik təbii bir olanda daşınacaq.

Radiolar kendilerinin muhtesim gördüğü zaman, Japonlar yine kendilerine has karakteristik cürri ve iki yuzlukla bu tasarımları hayattılar.

5 — Japonyaun baxarlıqları: (1919 - 1939)

1914 - 1918 harbi yılları arasında ve 1939 yılında Japonların planlarını tahakkuk ettirecek herhangi bir fırsat zahir etmemiştir.

Maasafih, hiçbir şey Japonların hazırlık yolundaki faaliyetlerini durduramamıştı. Japon mandanai altında bulunan Marsal ve Karolin ad grupları ile doğuya doğru yuyulan (2000) miltik bir mesafte (Tahitima noktasından Vasington mahshedi takumilerine muhalif olarak) Karolin adalarındaki Paramashiro'daki Yap'a kadar adalarda üstler ve çıkarm kuvvetleri gelişmekte ve harp içinde nadiren elde edilebilen bir gizlilik derecesi altında deniz, hava ve kara harekâtlarına başlanmış bulunmaktı.

olup, Japon istihbarat servisi de, kendileri için faydalı olacak en elverişli bilgileri müvazir konsullarını kayıhırodan toplayarak meclisine malik bulmaktadırlar.

Japonlar, 1930'den itibaren emniyet içinde konuşuyorlardı ki askerler Alman siyaseti takip etmekten daha çekinmiyorlardı. Japonlar Kore, Tayvan, Manchuko'nu 1932'de işgalini - büyük protokoleye rağmen - 1937'de Çin'in güllik takip etmesi ve 1938 yılında da Pekingi işgalinden, Hunan'a kadar bütün Çin kıyılarında kontrol tesis etmişti. Bu suretle bütün hedef olan güney Asya'ya ilerlemek için önemli adımlar atılmıştı.

6 — Avrupa harbinin başlaması (1939)

1939'da Avrupa harbinin başlaması, Japonlarla, bütün etkilerinden daha az etkilenerek ilerlemelerine tatminli birer gözle bakılmıyordu.

Çünkü Japon politikası, daha ilki kullandıkları konsülün vermiş olduğu emirlerle belirlenmiş hususlarda her türlü devletlerden istifade etmek üzere hazırdukları bulunurken bir taraftan da istidat kalmak istemiyor, çabuk bir yol takip etmekte idi.

Japonlar bu şekilde, yani, 1939 yılı Haziran'da Fransız hükümeti ile elde ettiler.

2 ay sonra (25 - erinde) Japon Kız'ları Fransız Hindistan'da girme bulunduktadırlar.

Bu hareket, Pasifikteki istidatlı hareketlere yitirilmiş ilk darbe idi. Bu suretle Japonlar, Smolenskin (739) mil mesafesinde bulundukları bir deniz yolu (Kamrenin kıyısında) elde etmişler ve aynı zamanda bütün Federal Malay, Cimburiyet topraklarına -bu bombardımanların etkisiyle- kendileri mesafede her hava üssinde malik olmuşlardı.

Ertesi yıl (1941) Fransız Hindistan'da merkezini değiştirerek, güney Asya'ya yönelerek maruz için hareketlerinde bulundular.

1941 yılı Haziran'da, Almanlar, Rusya'ya taktıkları Japonları, Rusya'nın batı kıyısından yapmışları emniyetli hareketi bir müddetle tehlikeye sokmuşlardı.

Mitroşkin aylarında Japonlar, Fransız Hindistan'daki kuvvetlerini öyle bir derinliğe çekmişlerdi ki, artık yakını bu istidatlı bu telerden taktıkları bir hareketi geçirecekleri de, nihai bir işbirliği daha kalmamıştı.

7 — 1941'de Uzakpaktaki İngiliz deniz kuvvetlerinin yeniden tahviye

Söylenirdi ki bu hareketler Almanlar dikkat nazarından kaçmamıştı. Fakat aslında daha yakın bir tehlike kendini gösterdi bulunduğunda bu istidatlı deniz kuvvetlerini (10.000) şu şekilde bulunduran Uzakpaktaki sularına tahsis etme kararını vermek kolay bir mesele değildi.

Aynı zamanda henüz bu sülarda fiden düşmanca bir hareket ie başlamama bulunmakta idi.

Mezmafih, kizmgelen tertibat nlmde ve bu cümleden olarak Malaya-
daki kara ve hava kuvvetleri tekrariye edildi.

Admiraliti, Singapur'a mürettep olmak üzere yedi muharebe gemisi,
10 kruvazör ve 24 destreyelik bir filomni ana baltarini tesbit etti. Fakat,
muhtelif sebepler dolayisiile bu filomni 1942 Martından evvel Singapur'a
sevkine imkân yoktu.

Singapurda, İngiltere, Avustralya, Yeni Zelanda, Amerika, Hollanda
makamlari arasında müsterek menfaatle ilgili meseleleri müzakere et-
mek üzere bir toplantı yapıldı. Fakat, mesele, Amerikanın bitarafliği ve
açıklanmayan stratejik plânlar sebebiile çok karmak bir mahiyet almıştı.

1941 Kasanında durum çok vahim görülmekte olduğundan Uzakşarkta
Prince of Wales ve Repulse'm gönderilmesine karar verildi. Vukuat bu
gemilere bir tayyare vermesini telukat etmesine imkân vermiyordu. [1]
Fakat her iki gemi de herhangi bir Japon muharebe gemisinden daha sü-
ratalı bulunmakta ve bu kudretli akıncı kuvvetin Uzakşark sularında gö-
rülmesiile Japonların heriki aşmaktan umtina edecekleri ümit olunmakta
idi. [2]

Hiç olmasa bu kuvvetlerin Uzak doğudaki mevenciliyetleri haberinin
Japonları güneye ederi kuvvet göndermekten menedeceği umulmakta idi.
Bütün bu gayretler tehlikeye düşmüş bir sultân muhafazasına matuldu.

Korâ, Hawaii'de aslenmiş bulunan kuvvetli Amerikan filosunun mev-
enciliyeti Japonların, Savaş körfezinde bulunan ana kuvvetlerinin yakın
destegine güvenerek büyük bir cür'etkârlıkla yesebhusa gecmelelerini men-
etmeye kâfi görülmekte idi.

7 - Aralık - 1941 de Pearl Harbour'da Amerikan donanmasının felâ-
keti ile neticelenen olaylardan dolayı, bu kararlarm alındığı devredeki
stratejik şartlar tamamen değişmiş bulunuyordu.

8 — 1 - Aralık - 1941 de Paifikteki deniz kuvvetleri:

Bakiî durum kullisa olarak tesvikiîki gibi bulunmakta idi:

Çin istasyonundaki İngiliz ark deniz kuvvetleri; (D) sınıfı dört kru-
vazör, (S) sınıfı beş minlip [3] ve 6 motor torpilottan mürekkepti.

[1] Bu şekilde torpilotlar ana ta amalya kullitir gümekti. Fakat bir müstemede
bunlar uğramış ve iki yitken birise kullamamış.

[2] 29 - Ocak - 1942 de Mr. Churchill'in Ayra Kısarsındaki beyanından.

[3] Bu iki kruvazörler: Deacon, Dauntless, Dragon, Dartmouth, Midway, Scout
Stamper, Tenacious, Thetis, Thetis, 141.

D sınıfı kruvazörleri: Omaha

S sınıfı minlipleri: Preston

Mühürplerden üç tane (Bir tawarda idi) ve motor torpitobotlar Hongkong'da, mütebaki gemiler ise, Dusselles haric (Bu gemi müstemleke sularında bulunan birliklerden birinin emrinde olup Colombo sularında idi) Singapur yakınındaki sularda bulunmaktaki idi.

Başkomutanlık karargahı Singapur'da idi. [1]

Kosa, Avustralya bahriyesine mensup bir mühtip, [2], iki muharebe gemisi ve 4 modern mühtipten müteşekkil Amiral Phillip yuani de 2 - aralıkta bu selerde vizifede idi.

Avustralya sularında, Avustralya bahriyesinin 3 kruvazörü ve 3 mühtip ile 6 mühtipten ibaret bir Hür Fransız kuvveti [3] dolanmakta ve Yeni Zelanda bahriyesinin iki kruvazörü de [4] Auckland'da bulunmakta idi.

Amerikanlar, Maeda'da bulunan Aya İhsa, Amiral Hart [5] komutasında olup, bir ağır ve bir hafif kruvazör, 13 mühtip, 29 denizaltı gemisinden müteşekkil idi.

Bunlardan hafif kruvazör ve altı mühtip Bahkapan'da (Hollanda Bornoe'sunda) , ağır kruvazör ve bir deniz tayyare tenderinden murekkep birliğe iltihak etmiş olup mütebaki gemiler ve denizaltı gemileri Maeda'da bulunmakta idiler.

Fearl Harbuar'da (Singapur'dan 589 mil mesafede) Amiral Hubbard kiminle komutasında Amerikan Pasifik donanması islemekte idi.

Bu donanma; 9 muharebe gemisi (Bir Amerika'da), 3 kruvazör gemisi, 13 ağır kruvazör, 19 hafif kruvazör, 77 mühtip (48 yeni, 32 si 1921 den evvelki imalâttop), 31 denizaltı gemisinden (25 yeni ve 6 si eski) müteşekkil idi.

Hollanda Şahis Hindistanedaki, Hollanda deniz kuvvetleri;

3 Hafif kruvazör [6]

7 Mühtip [6]

19 Denizaltı gemisi, [7]

Denizaltı gemilerinden yültek kırsayılı olanlarından birkaçı, Tümaniral Lüytou'un komutasında girme olarak, Sıyara kerkisi açıklarında karakol yapmaktaki idiler.

[1] Tümaniral Sir Geoffrey Layton

[2] Vannare mühtipi

[3] 3 hafif kruvazör: Canberra, Hild, İspanya, Perth. Adetinde: Mühtipler: Stuart, Vennatla, Vannar. 2 mühtip: Aikendale tımarının komu olan Sir Aubrey Sturgeson. 1 Fransız büyük mühtipi: Le Triomphant

[4] Hafif kruvazör: Achilles, Lander

[5] Amiral Thomas S. Hart. Başkari 2 - Osk - 3 - Şakar - 1922 de Güney batı Pasifikteki Mühtip deniz kuvvetleri kalemleriniymi yapmaktaki.

[6] Bir tawarda.

[7] İki tawarda İspanya 944 edki olup perisidli zıkkat, iki tawarda.

Japonlar uzun yıllar südürlü bir jinihik politikası takip etmiş oldu-
ğundan, denizcilerimizdeki yenilikler hakkında bilgi sahibi olmak çok zor
olmuştur.

Harcin başlangıcında Japonlara elinde;

11 Muharibe gemisi.

11 Tayyare gemisi (Hida üssüsü gemilerinden tebeddül)

8 Tender (ikiisi denizci gemilerinden tebeddül)

18 Ağır kruvazör,

26 Hafif kruvazör.

118 Mührip.

12 Operatif denizaltı gemisi.

14 Taktik denizaltı gemisi.

Muharibî kırık müdafiası gemileri.

Bu denizcilerde bulunmakta olan 45.000 tonluk bir malzeme gemisi de bu-
mek üzere idi.

Aşağıdaki cümlede kararla başlangıç sırada Pasifikte bulunan Mühver
aleyhları baharî kuvvetlerle Japon deniz kuvvetlerinin mukavemetini göster-
mektedir;

Kıta üzerinde görülen bu nispetler arasında baddi zatında büyük
farklar yoksa da hakikatte bu nispetlilik mütamdi.

Mühver aleyhları deniz kuvvetleri Pasifikte çok geniş bir sahaya da-
ğılmışlardır. Buna mukabil Japonlarda dağılım nisbeti azdır ve tayyare ge-
milerindeki fark büyük bir oranda fazladır.

Millîyetler	Muh. Gm.	Tay. Gm.	Tender	Ag. Kr.	Hf. Kr.	Muh.	Dz. Al.
Britanya impara- torluğu	2			1	7	11	
Birleşik Amerika	8	3		13	11	90	60
Hollanda					3	7	13[1]
Hür Fransa					1		
Toplam	10	3		14	21	110	73
Japonya	11	10[2]	8[2]	16	26	111	62

[1] İki tane ibiyaltı; çok eski ve mürettebatı çok ileri jinihik.

[2] Deniz denizci jinihikler mütamdi.

II.

Japon ileri harekâtı

8 - 7 - Aralık - 1941 Harbin başlaması:

7 - Aralık - 1941 günü saatı 0800 de (Minskî saatı ile) Viganon'da Amerikan makamları ile Japon temsilhisi Mr. Kurusu arasında müzakereler cereyan ederken, Japonlar hava kuvvetleri ve denizaltı gemileri ile Pearl Harbour'da bulunan Amerikan donanmasına ve hava kuvvetlerine taarruz ettiler. [1]

Amerikalılar tam zeminde bu sürprizle karşılaşmışlar. Hava kuvvetlerinden büyük bir kısmı yerde tahrîp edildi. Donanma kendilerinden büyük bir hareket beklenemeyecek kadar hasara uğradı ve bu suretle gelecek altı ay içinde herhangi bir türlü tesir elde etmekten menedilmiş oldu.

Büyük bir talih eseri olarak aynı saatlerde limanda bulunan 3 büyük taşıyıcı gemisinden hiçbirine birşey olmamış [2] ve bu hal, harbin bütün gidişatı üzerinde muham bir tesir ita etmiştir.

Diğer talihli bir tâlîse de, kuru kuvvet marmahruk depoları ve ana tamir atölyelerini tahripten kurtulmuş olmalarıdır.

Pearl Harbour taarruzundan birkaç saat sonra Japonlar Malaya'ya istilâya başladılar. (Malaya yarımadasının kuzey doğu kıyılarında Kota-bahru'ya asker çıkardılar.)

Thailand derhal teslim oldu.

Hongkong, Manila ve Singapur'a hava akını ile ilk Japon darbesi indirildi.

Ertesi gün, Manila'nın kuzeyine, Lingayan köyünden Japon kuvvetleriyle Filipinlerin istilâsına başladı.

İki gün sonra (10 - Aralık) kuzey Malaya'daki ordunun (zerindele) büyük bir başarılmak üzere yaptıkları bir hareket serbestisi. Prince of Wales ve Repulse Japon hava taarruzlarıyla batırıldılar.

Bundan sonra Japonlar deniz hakimiyetini tamamlamak için bir akın ettiler.

[1] Taarruz, Tōkyō'daki Nagayo Komutanlığına bağlıydı. Bu kuvvetler 21 - kasım'da Etchubiden (Kure'de) çıkardıkları hareket kuvveti ve muvafık bir harekâtle Pearl Harbour'a kuzey cihazda 7 - saatlik saldırı bulundular.

Kuvvetler şu gemilerden oluşmaktaydı:-

2 Midwaye gemisi (Kure'den Havalı)

6 Taşıyıcı gemisi (Akagi, Kaga, Hiryu, Soryu, Takaka, Shokaku)

1 kruvazör, 2 motorlu, 3 birinci sınıf DS. Alt. 3 muvazzaf savaşçı ve birinci gemisi

[2] Enterprise, Yorktown, Lexington taşıyıcı gemileri.

findan imha edildi. Ancak 4 Amerikan muhribini kurtarmış muvaffak olundu.

Cava, ortası günü doğu ve batıları her iki eshetten ihlâl edildi 9 - Marita Cava teslim oldu. Fakat Cava, Sumatra, Timor adalarında gıda hareketleri devam etmekte idi. Bu suretle Japonlar şiddetleri Hollanda şifalı Hindistanından ve Sumatra'dan Yeni Gine'ye kadar olan adalarda kayıtlı bir kontrol tesisi attılar.

23 - Marita Japonlar Bengal körfezinin doğu kenarındaki Blair limanını ve Andaman adalarını işgal etmek suretiyle kontrollerini genişlettiler.

Burma'nın işiğine başlamıştan sonra 8 - Marita - Cava'nın tesliminden bir gün önce - Rangoon düştü.

Onu, 29 - Nuanda Çine giden Burma yolunun merkezinde bulunan ve önemli bir mevki olan Lashio'ya saldırı yapıldı.

19 - Marita Marita kiralı Burma'yı tahliye ederek Assam'dan geçerek Hindistana geçmişlerdi. Bu suretle Japon istisnasının net delili ortaya çıkmıştı.

Marita körfezinin muhtemelen bir ada olan Corregidor'un düşmesinden 4 gün önce, Pilipler'deki teşkilatı mukavemeti ve sonra ermişti.

Harbin başlamasından altı ay sonra Japonlar (Morrisby limanı biricik) hava saldırı olarak kabul ettikleri bütün bölgeyi ele geçirmişlerdi.

10 - Japon stratejisi (Aralık 1941 - Mayıs 1942)

Bu muvaffakiyetli ileri hareketi sahnesinde Japon stratejisi Amerikan filosunun saf dışı edilmesi ve Japonya'ya olası saldırılarından topuklarını kurtarma işiyle dolaylı olarak aynı bir amaçta temin edildi.

Japonlar, kıtaya bir şekilde ikmal bulmak, yapabilmek ve askeri konvoyların hareketleri derininde etmek maksadıyla kritik saldırı kuvvetleri için, enbarete filonun kullanılabilirliği stratejiye uygun birkaç meydan kazanıldı. (Marela Karolu adalarında Truk gibi)

Japon stratejisi deniz, hava ve kara kuvvetleri arasında mütavaz bir işbirliği üzerine dayanmaktadır.

Marela, Suwayra'a hakim olan rivet, Borneo'nun güney batı kıyısına yakınına kiralı çıkardıkları 1941 Malaya'nın güneyinde ilerleyerek kuvvetlerin istisnasını temin etmek üzere de hava kuvvetleri test ettiler.

Böyle hareketle Japonların karadestek bir taraf vardı:

- a) Deniz mevzilerinde ana hedefleri bombardıman etmek.
- b) Çünce kıtaları yakınlarda destekliyerek kadar kati miktarda hava meydanı elde etmek veya tesir etmek.
- c) Askeri konvoyları muhtemel kuvvetlerle korumak.

Amerikanın Asya Hıssa ilavesi doğuya çekilmiş ve Port Darwin ile Surabaya arasında hareketli bulunmaktadı.

Philippinlerin topraklarından birkaç hafta sonra, ancak küçük vasatlarla Sulu denizinde mahrumat ve az miktarda taze kırmızı yapılmıştı. Amerikan denizaltı gemileri, Manila açıklarındaki beklenen yerlere girtilmiş ve fakat bunlar duymayan konvoylarının ağız sularda demirlemiş olmasından ve bu suretle çıkarma hareketinin kolayca bulunmayacağı şüphesiyle bulunmasından, muvafık bir darbe indirmeye imkân bulunmamıştı.

12 — Müttelik sevk ve idaresinin birleştirilmesi (Abda sahası)

Ekim ayının sonlarına doğru İngiliz basıncı, Vasington'da bu sayarın zayıf ve burada Müttelik sevk ve idaresi hakkında muhtelif kararlar alınmıştı. Üzeri doğuda, en ideal şekilde bir işbirliği imkânını sağlamak maksadıyla, Asya batı Pasifik sahasında bulunan bütün Amerikan, İngiliz, Avustralya ve Hollanda deniz, kara ve hava kuvvetlerinin müşterek bir komitaya bağlanmasına karar verilmişti.

İngilizlere göre, müttelik birleşme ayı zarfında ancak (Gediklerin toplanması) na çalışılacak ve Mütteliklerin; Japon ilerleyişine karşı ön müddet olan Malaya'da, kuvvetlendikleri temin edilecekti. General Wavel yüksek başkomutanlığa tayin edildi ve 10' uezde karargahını, Cava'da Batavia'dan itibaren 30 mil mesafede bulunan Bandung'da kurdu.

Bu sevk ve idare makamının mes'uliyet mevkileri, bir (1) numaralı haritada gösterilen ve Abda adı ile anılan sahâ ile ilgilidir. Bu kavayla doğu Hıssa başkomutanlığına mes'uliyeti de Abda sahâsile hususlandırılmıştı. Amiral Layton, martin vazifeye katılarak deniz kuvvete kuvvetleriyle muvafakat hazırlıklarını yapmak üzere Seylan'a geçerek, kruvazör ve macthriplerden müteakkil bir kuvveti de komutan Collin'in komutası altında Batavia'da bıraktı. Birkaç mahallî müddetle vazifesi

(1) Abda sahâsı

Kuzey hududu: Hindistan ile Burma arasındaki hindistan baştanlık üzere doğuya doğru Çin Kıyı hududu boyunca: 20° + arz dairesine kadar uzanmakta ve oradan \pm 20° arz ve \pm 140° mil noktasına kadar müddetli kuzeyde.

Doğu hududu: \pm 20° arz ve \pm 140° mil noktasından, \pm 0 arz ve \pm 140° mil noktasına kadar, oradan \pm 0 arz ve \pm 140° mil noktasına bir hat, bir noktasından \pm 141° mil boyunca güneye inen bir hat. Bu hat Yeni Gine'de İngiliz, Hollanda toprakları boyunca Yeni Gine'nin güneyine kadar uzanır ve \pm 143° mil dairesine kadar doğuya doğru Kuzeyde ve buradan itibaren güneye Avustralya kıyılarında uzanır.

Güney hududu: \pm 143° mil den \pm 113° mil kadar Kuzey Avustralya kıyısı ile oradan karayol ulaşımına \pm 92° mil ve \pm 15° arz dairesine ulaşan bir bütün kuzey batı.

Batı hududu: \pm 92° mil dairesinde doğu sahâsı ile karşılaşmış bulunmakta idi.

da, Tuğamiral Spooner komutasında Singapur'a istinaden harekât yapmaktadı. .

Şüphesiz ki; müşterek sevk ve idarenin kurtulması en doğru bir hareket olmuştur. Fakat bütün bunlara rağmen Japonlar, süratle ilerlemekte idiler.

Abda komutanlığının tam mânası ile faaliyete geçirilmesi için zaman yoktu. General Wavel noksan deniz ve hava kuvvetleriyle (Stratejik ihtiyatı teşkil eden kara kutaatı olmaksızın) düşman ilerleyişini biraz durdurabilmiş ve fakat bütün bunlara rağmen bir hafta sonra da Singapur düşmüştü.

Aynı zamanda, Japonların Cava'ya doğu ve batıdan taarruz etmeleri üzerine de genel karargâhın daha güney bölgelerine nakline, ve müdafaası Hollandalılara bırakılan Cava adası ile, onların elinde bulunan batı Müttefik kuvvetlerinin tertikine karar verilmişti.

13 — Amerikan tayyare gemilerinin harekâtı (Şubat - Nisan 1942)

Şubat ayında Amerikan Pasifik donanması birlikleri harekât sahnesine girdiler. Takip ettikleri stratejik yol, bu maksat için tertiplenmiş bir veya iki tayyare gemisiyle bunların himayesini deruhde eden kruvazör ve muhrip-lerden mürekkep bir (Task Force) meydana getirerek hedef olarak seçilen düşman üslerine müşterek hava ve deniz saldırıları yapmaktır.

Bu saldırılarla ika ettiği malzeme kayından gayri olarak, zaman zaman yapılan bu gibi harekât, Japon ana donanmasının anaavetân sularından uzak bölgelerde kullanılmasına mâni olarak (Kastedenen saba Hint Okyanusudur.) ve bu suretle Japon faaliyetinin felce uğratılması mümkün olacaktı.

Bu plânın neticesi olarak Enterprise ve Yorktown'dan mürekkep iki (Task Force), 3 - Şubat 1942 Gilbert adaları ile doğu Marşal adalarındaki düşman üslerine taarruz ettiler.

Bu taarruzlarla Kwajalein, Wotje Atoll ve Taroa üslerinde önemli başarılar yapıldı.

Üç hafta sonra (24 - Şubat) aynı tayyare gemilerinden havalandan tayyareler Wake adasını, 4 - Martta da Marcus adasını bombaladılar.

Bu sırada beş, 8 pırluk kruvazörle birlikte Lexington tayyare gemisi de güney Pasifik'te Suva'nın batı elbetinde harekâta bultunmaktadı.

20 - Şubatla, bu kuvvetin Rabaul'a yaptığı bir deniz üstü ve hava saldırısı sırasında Lexington kendisine taarruz eden 10 sga bombardıman Japon tayyaresinden 10 sını (iki tayyare kaybına mukabil) tahrip etmek suretiyle müstesna bir muvaffakiyet kazandı.

10* Martla Yorktown ile birleşti ve müştereken Yeni Gine'de Salamoa-da bulunan büyük miktarda Japon ticaret gemi birliklerine muvaffakiyetli bir hava hücumu yapıldı.

Bu iki grupun yaptıkları harekât içinde en muvaffakiyetli olanı şimal grupundan, General Daohittle komutasındaki uçakların 18 - nisan'da Tokyo'ya yaptıkları bombardıman idi. Bu harekâta Hornet layyare gemisi iştirak etmişti.

14 — Müttetik stratejisi esas şeklini alıyor (Mart 1942).

Martin ortasına doğru, müsterek harp davasının tasfiyesi için Birleşik Amerika ile İngiltere mes'ul makamları aşağıdaki şu kararları aldılar:

- a) Pasifik Okyanusu (Amerika, Çin, Japon, Avustralya, Yeni Zelanda - Malaya ve Sumatra haric -) Birleşik Amerika tarafından.
- b) Hint Okyanusu ve Ortaşark; İngiltere tarafından (Chiva ve Sumatra kıyıları temizlendikten sonra İngiliz sahası Amerikan sahası arasında \pm 110 mil dairenin hudut olarak tesbül edilecekti.)
- c) Avrupa ve Atlantik Okyanusu; Amerika ve İngiltere tarafından müstereken, kontrol ve harekât sahası olarak ayrılmıştı.

Her nekadar Uzak doğu sahnesinde, tatbikına geçilen bu strateji pek şabuk olarak esas şeklini almışsa da, durumdaki müspet terakkiyi farketmek ancak birkaç hafta sonra mümkün olabilirdi.

Amerikalıların belli olmuş olan esas plânlarının vechesi, münasip görülecek bir zamanda, deniz kuvvetleri veya deniz ve hava kuvvetleriyle müsterek olarak Hawad'den Marshall ve Caroline'lere karşı bir taarruza geçmekti.

Her nekadar Japonların deniz ve hava müsterek harekâtının muvaffakiyetli inkişafı gözönünde bulundurulmakta ise de deniz hava kuvvetlerine istinaden direkt bir taarruzun yapılması da tasavvur edilmekte ve mümkün görülmekte idi.

Şubatın ortasına doğru, Amerikan domarınının ağırlık merkezinin güney batıya kaydırılmasına ve nihai taarruzun Yeni Zelanda'dan kuzey batıya doğru yapılmasına karar verildi.

Amerika ile Avustralya arasında münasip merhalelerde bulunan Pasifik adaları üzerinde deniz ve hava harekât işleri testis edilmiş ve vücutte getirilen bu işlerde deniz, hava ve kara kuvvetleri güney batı Pasifikte nahi bir surette kullanılabilir bir duruma girmişti.

Bu salhadan sonra, müsterek kurmay heyetleri arasında umumî bir görüş birliği olmas, Amerika ve İngilizlere ayrılmış sahalarda tatbik edilecek sevk ve idare şekli uygun bulunmuştu.

III.
Japonların takviye teşebbüsleri

15 — Strojčki, Burmā (Nijeti 1943)

hava birliği meydana getirilmişti. Her iki liman da, kolayca istilâ edilemezse de deniz hava kuvvetleri tarafından hasara uğratılabilirlerdi. Bu sebepten kıyıda üslenmiş olan hava kuvvetleri ve adadaki hava defiası mümkün olduğu kadar süratle takviye edildi. Ancak, mudafiamız meşkul bir emniyet haddine vâkal oluncuya kadar geçirilen bu stratejik hareketsizliğin doğurduğu uzun bekleyişin aksine olarak dâğıman hareket kabiliyetine dayanarak hava kuvvetleri ile her zaman birçok mühim hasarlar ıka edebilirlerdi. Japon hava kuvvetlerinin tahrip sahası olması dolayısıyla bu iki limandan hiçbir, bir donanmanın emniyetle kalaması için lazme olan şartları haaz bulunmamakta idi. Bundan dolayı ilk adım olarak 600 mil daha batıda Maldives adalarında bulunan Addu Atolü'nde minarep bir demir yeri üs olarak hazırlandı.

16 — Doğu Hiosunun sevk ve idaresi:

24 - Martta Amiral Sir James Somerville, Colombo'ya gelmiş ve Doğu Hiosunun komutanını ele almıştı.

Amiral, tedrici olarak, istifade edilebilecek gemileri emri altına topladı:

Bu kuvvet 24 - martta:

5 muharebe gemisi.

2 Büyük ve yeni ve bir eski tayyare gemisi (Eski tayyare gemisi Hermes'dir. Muvakkaten bu kuvvete terfîk edilmiştir.)

2 8 pusluk kruvazör.

4 Hafif kruvazör.

1 Hava defî kruvazörü.

16 Muhrip.

3 Denizaltı gemisine bağıp olmakta idi [1]

Bu kuvvetler, Colombo, Trincomalee'ye ve hazırlığı tamamlanmamış olan Addu Atoll'e taksim edilmişlerdi.

Amiral Somerville'ın sancak gemisi olan Warspite, Indomitable tayyare gemisi ve iki 8 pusluk kruvazör müstesna, donanmanın esas birlikleri, müdafaa kabiliyetleri zayıf eski gemilerden müteşekkil bulunmakta idi.

[1]

Muharebe gemileri. Başkomutanın sancak gemisi Warspite, Resolution (Tuğamuru A. V. Wills'in formu taşımakta, Harbilles, Royal Sovereign, Revenge.

Tayyare gemileri. Indomitable (Tuğamiral D. W. Boyd'un formu taşımakta), Formidable, Hermes.

8 pusluk kruvazör. Dorsetshire, Cornwall.

Hafif kruvazörler: Enterprise, Emerald, Dragon, Caledon.

Hava defî kruvazörü: H. N. M. S. Heemskerk.

Bu kuvvet, Japon donanması ile muharebe verebilecek ideal bir kuvvet olmaktan uzaktı ve fakat mevcut şartlar içinde bundan başka bir çare de yoktu.

Mezmunî esas itibarıyla takip edilen İngiliz stratejik plânda da, zamanı gelinceye kadar kâfi olarak müdafîada kalmak prensibi kabul edilmiş ve taarruzî bir hareket şekli düşünülmemiştir.

Amiral Somerville filosa varlığını hissettirdiği müddetçe düşmanın kuvvetli muharebe gemilerinin desteği olmaksızın Hind Okyanusunda büyük mîkyasta uzun bir harekâta teşebbüs etmeğe cesaret edemiyecği ümit olunuyordu.

Aynı zamanda, Amerikan donanmasının yeniden baş gösteren tehdidi karşısında doğu cenahlarının emniyetini tamamiyle sağlanmadan, Japonların; anavatan sularından çok uzak sahalarla büyük kuvvetlerini göndermek arzusu gösteremiyecikleri mühtemel görülmekte idi.

Bu suretle Uzak doğu ile Kap yolu arasında bulunan Afrika ülkeleri, Seylan ve Hindistanın emniyeti doğu filousunun mevcudiyeti ile temin edilmeye oluyordu.

Eğer önemli düşman birlikleri, Hind denizine girecek olurlarsa, bu takdirde de, Amiral Somerville, bunları deniz hava kuvvetleriyle takip etmeğe muvaffak olacağını ümit ediyot ve fakat isten kuvvete sahip olmadan su batı kuvvetleriyle düşmanı takip etmeği de düşünmüyordu. Amiral Somerville, takip ettiği bu hattı harekete göre, kuvvetlerini aşağıdaki gibi iki kümeye taksim etmişti:

1 — Warspite, iki tayyare gemisi, (Indomitable, Formidable) iki 3 pusluk kruvazör, (Cornwall, Dorsetshire) iki hafif kruvazör, (Emerald, Enterprise) altı muhripten mütesekkil seri bir tamen vurucu kuvvet olarak ayrıldı ve bu kuvvete (A) kuvveti adı verildi.

2 — Müfettihi fûs, (B) kuvveti adı ile, kuvvetli bir nüve halinde, seri tamenin geri çekilmesi (mehuriyeti) olan sahada görev almak üzere ayrıldı.

17 — Hindistan sularına Japon âkimleri (5 : 9 - Nisan)

5 : 9 - Nisan arasında Japonlar deniz hava kuvvetleriyle Benral körfezindeki ticaret gemilerine (Bu kıyılarda Müfettihiğin 112,000 tonun altında tonajda ticaret gemileri vardı) ve Colombo ve Trincomalee'ye aynı zamanda tevcih edilmiş bir taarruz yaptılar.

Bu taarruz, muharebe gemileri ile desteklenmiş dört veya beş tayyare gemisi, kruvazör ve muhriplerden mütesekkil kuvvetli bir birlik tarafından yapılmıştı.

Bu taarruzla sinkronize edilmiş bir denizaltı taarruzu peşicesinde de Hindistanın batı kıyılarında 30,000 tonun fazla ticaret gemisi kaybedilmiştir.

Amiral Somerville'in karargahına, 24 saat içinde gelen raporlardan (24 - martta) Seylan'a bir akının memul olduğunu belirten emareler görülmüştü.

Amiral, düşman tayyare gemilerinin hücumlarını Seylan'ın güneyindeki bir mevkiiden yapacağını tahmin ile filonun bu sularda topladı.

Üç gün bu sularda dolaştı. Düşman hakkında hiçbir haber alamayınca, Dorsetshire ve Cornwall'i Colombo'ya, Hertnes tayyare gemisi ile onun himayesine memur Vampire muhribini Trincomalee'ye gönderdi. Mütebaki filo ile mayınlıbruk ikmalî için Addu Atoll'e gitti.

Addu Atoll'e muvasalatından dört saat sonra, (4 - Nisan) Amiralilik karargahına, filonun iki gün evvel geçtiği sahadan ilerlemek suretille bir düşman kuvvetinin Seylan'a doğru yaklaşmakta olduğuna dair haberler gelmeye başladı. Doğu filosu bu durumda Seylan'dan 600 mil uzakta bulunuyor ve düşmanın Seylan'a karşı olan taarruz tehdidinde mârû olacak bir mükâssâ sahip bulunmuyordu. Bu hal, uslerden uzak mevkilerde ikmal yapmak mecburiyetini, deniz harbi sevk ve idaresine yaptığı büyük tesire bariz bir misaldir.

Seylan'da kıyıda üslenmiş hava kuvvetleriyle düşman birliklerini birkaç taarruzla tahrip ederek fırsatın zühûr edebileceği ümidile, filo mayınlıbruk ikmalını mümkün olan bütün suretle yaparak doguya doğru hareket etti.

5 - Nisan günü saat 0800 de Colombo hava meydanına ve limandaki zemlere ağır bir hava akını vuku buldu. Maanulih, düşmanca yaklaşması haberi, küfi zaman evvel alınmış ve limandaki gemilerin büyük bir kısmı limanı terk ederek geniş bir sahaya dağıtılmışlardı. Bu suretle kayıplar pek az bir nisbete indirilebilmişti.

Liman tesisleri hasara uğramış, fakat hava meydanı zararsız bir şekilde kurtulmuştu. Birkaç saat sonra, doğu filosu K. Cornwall ve Dorsetshire kruvazörlerinin kaybını öğrenmek suretille ağır bir darbeye maruz kaldı.

Bu gemiler, başkomutanâ tekrar müâkiki olmak için Colombo'dan bir gece evvel ayrılmışlar ve ertesi gün Colombo'nun 330 mil güney doğusunda bir mevkiide toplanmışlar. Kuvvetli bir düşman pike teşkilinin taarruzuna uğramışlardı.

Bu gemilerin av himayesi mümkün olmamış ve her iki gemi de bir çeyrek saatte batmış.

Müteakip dört gün zarfında Japonlar tarafından Bengal körfezindeki ticaret gemilerine müteaddit saldırılar yapıldı. 9 - Nisan'da tayyare gemilerinden müteşekkil bir kuvvet Seylan'ın doğu kıyıları noktalarında tekrar görünmüş ve Trincomalee'ye bir hava taarruzu yapılarak ehemmiyetli hasarlar meydana getirilmişti.

Hermes tayyare gemisiyle, refakat botu olan Vampire muhribi bu sularda ve açık denizde bulunmakta ikip bir tatlısızlık eseri olarak düşman tarafından görülmüş ve pike bombardıman taarruzlarıyla batırılmışlardı.

Bu taarruzlardan sonra, düşman kuvvetleri Subda boğazının doğusuna çekilmişlerdi.

Her nekadâr düşman hiçbir gemi kaybına uğramamışsa da, hava kuvvetleri bakımından ziyatı uğru olmuştur.

18 — Doğu filosunun stratejiye tesirleri:

Colombo'ya yapılan hava akınından sonra (5 - nisan) Amiral Somerville, Maldivye adaları ile Seylan arasında dolayarak deniz hava kuvvetleriyle düşmanın su üstü birliklerini bir taarruz larsalı olacağını umit etmişti.

Bununla beraber, düşman hakkındaki bilgiler çok azdı ve dolayısıyla de düşmanla herhangi bir temas mümkün olamamıştı.

8 - Nisanda (Düşmanın Trincomalee açıklarında tekrar görülmecinden bir gün önce) filo tekrar Addu Atoll'e döndü.

Bu hava akınlarından elde edilen tecrübeler açık olarak şunu göstermiştir ki; ösler iyi bir şekilde müdafaa edilmeye ve üzerinde çok kuvvetli bir av hümayesi tesis edilmeye kadar, pike bombardıman taarruzlarına meydan açık kalacak ve neticede filonun diğer gemileri de, Docksburg, Cornwall ve Hermes gibi birer birer batırılacaktı.

Bundan dolayı, Amiral Somerville, filosunun kısmi kullianı, Kap yolunun muhafazası için emin ve iyi müdafaa olunmuş bir mevki olan ve Tümamiral Willis'in komutası altında bulunan Kilindini'de üslenmeye karar verdi.

Kendisi, seri tümen ile birlikte - Warapile, iki tayyare gemisi ve kâfi miktarda hafif gemi (1) - Hindistan sularında kaldı. Amiral bu kuvvetin düşmanın yahut hafif kuvvetlerle yapacağı bir harekâta mâni olacak bir yerde bulunduğunu mütaale etmişti.

Maamafih yukarıdaki hâdiseler neticesinde, bu sularda tek tük denizaltı faaliyetinden başka, ayrıca taarruzî hareket vuku bulmamıştı.

Amerikan Pasifik donanmasının kuvvetlenmesi ve 1942 Temmuzunda Midway muharebesi ve diğer birtakım esap altında, Japonlar bütün gayretlerini Pasifik udalarına tekel etmişler ve İngiliz hava kuvvetlerinin artması sebebiyle de Hindistan ve Seylan üzerinde tehditlerden vazgeçmişlerdi.

19 — Amerikan stratejisi: (Nisan 1942)

Pasifikteki Müttefik stratejik gayretleri - Amerikanın kontrolü altında olan sahada - Amerikadan, Yeni Zeland ve Avustralya'ya uzanan

(1) Hazırda Moroccan Kanalesinde yukarı gelmiş bir denizaltı taarruzunda, mübripeler, bu gemilerle mücadelede büyük olan değerlerini feda etmişlerdi.

ve bu münakale yollarının emniyeti ve bu yollara vâki Japon tehdidinin kaldırılması hususuna dayanamaktadırlar.

Uçerin ve hava meydanlarının ikmal iktisi, gelişmiş, bu münakale yollar üzerindeki münasip mevzilerdeki askarlar tesle edilmiş, bu münakale yolların olabilen zararla karşı edilmey ve gemiler, hava kuvvetleri ve kara kuvvetleri kendilerinden beklenen görevi yapacakları yerlere intisafen bu sahaların umumî batı kısmında toplanmışlardır.

Takip müddet stratejinin ana hatları, bu tasarruflarla tamamlanmış ve Pearl Harbor başkurt ile yukarı gelen tahribattan sonra eski derecede kuvvetlenmiş bulunan Amerikan Bismarck kalesininin yukarıdaki savaşa tatbik edilecektir. Malakalâ tahakkuk için Sakasen adalarının istisna değeri vardır.

Bu adalar, Bismarck takimâtalarının, geniş deniz cihetine doğru uzanan ve 600 mil müddetinde bir sahaya kaplı olan bu adaların küçük takimâtalar zincirinden ibaret olup, Vesi Gintan bu yakını tekiyetinden de 500 mil müddetinde bulunmaktadır.

Japonlar ellerinde tuttukları bu adalar üzerinde, Amerikan münakale yollarının kesilmesi için deniz ve hava kuvvetleri için ideal üsler hazırlanmışlardır.

Diğer taraftan, Müttelikler nezdinden, bu adaları sahip olmak kayfietti; yalnız münakale yollarının emniyetini sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda Caradine'ler ve Bismarck takimâtalarında bulunan düşman üslerine doğru kolay batıya ilerlemek için birer atama taşı mevazisinde bulunacaktır.

Bu müddetazalar sebebiyle, ilk hedef olarak, Sakasen'lerin işgali için derhal hücumdan kuvvetlerle toplanmasına karar verildi. Bu yeni karar ve hareketten dolayı, bu grup adaların üzerinde bulunan düşman tesislerinin tahribi ve ileride tahakkuk etmesi olmaktadır. Bunun için de hava tahakkukları ve diğer katları istisna her türlü yasa ile mümkün olan her şeyi yapmak lazımdır.

Bu tahakkukun diğer esir bu tarafta da, bu adaların Japonlardan uzak bulunması sebebiyle, Japonların 300 mil gibi uzak bir mesafeden müddetazalarını sağlamak zorunda kalmaları ve dolayısıyla burada varacakları muharrebe zafiyeti kabul etmek mecburiyetinde bulunmaları idi.

Aynı zamanda, Müttelikler bu yeni münakale yolu üzerinde ihtiyat sağlamak üzere olan Japon üsleri hücumu [1] vere varmak için Asit toynuğundan varmak için bu fırsatı elde etmek olacaktı. [2]

[1] Amerikanlar tahakkukları göre Japon üsleri gemileri denizi için ilk - 1 - e bekliyor.

[2] Asit Toynuğ tahakkuklarının muhtemel tahakkuklarından sonra, Vesi Gintan başkurtu karşı muhtemel Asit tahakkukları en iyiye göre toplanıyor. Toynuğ tahakkuklarında tahakkukları ile bir diğer yasa ile tahakkuk. Kısaca yasa bu şekilde de Japonların tahakkukları ile tahakkukları bir tahakkuk yasağıdır. (Tahakkuk edilebilir).

Bu plânı mevku fîle koymak için aşağıdaki komuta sistemi kabul edilmişti.

General Mac Arthur, güney batı Pasifik sahasındaki bütün Müttefik kuvvetlerin yüksek komutanlığına tayin edilmiş ve 17 - Martta Avustralyaya muvasalat etmişti.

İlk olarak kendisine, Yeni Gine'nin doğusundaki Japon ilerleyişine mâni olmak ve Avustralyayı istilâdan korumak görevleri verilmişti.

Bu saha, hattı istiva gününde 110° + telden (Ingiliz ve Amerikan makamlarının mes'uliyet sahalarını hudutlandıran bu daresi) 160° + rule kadar uzanan sahadan ibaret bulunmaktâ idi. Pasifğin geri kalan kısmı, Pasifik donanması başkomutanı Amiral C. A. Nimitz'in mes'uliyeti altında idi.

Amiral Nimitz'in emri altında bulunan Tümamiral Ghormley'e: hattı istivanın güneyinde ve General Mac Arthur'un salâhiyet sahasının doğusunda kalan ve taarruzî harekât için serilmiş adaları da ihtiva eden güney Pasifik sahasının komutası verilmişti.

Bu stratejik plânın seri bir şekilde tahakkukuna, Japonların Coral Denizi ve Midway muharebelerindeki deniz mağlûbiyetleri de önemli bir âmil olmuştu.

20 — Japon stratejisi: (Nisan 1942)

Bu devre esnasındaki Japon stratejisi, kendisine has tahavvulleri ile, Müttefiklere çok tehlikeb görünmekte idi.

Japon stratejisi kendine, düşman topraklarının istilâsını ana hedef tutmuş ve nispeten kadar bunu elde etmek amacı ile cesurane taarruzlarda bulunmuştu.

Takip ettikleri bu strateji ile Japonlar, büyük muvaffakiyetler temin etmişler ve batıda Burma ve Philippine'ler savağını kazanmakla kalmayarak, doğuda da Port Moresby'ye kadar olan sahayı ele geçirerek (Hayat sahası) nı elde etmişlerdi.

Japon harekâtı nisan 1942 de taarruzî olmakla devam etmekle beraber mâhiyel müharre bir stratejik müdafaa vechesi göstermekte idi.

Buna da, gününce kuvvetlenen Amerikalılara karşı doğu cephelerini emniyete almak ve Pasifikte Amerikalıların harekâta muvazit işler elde etmelerine mâni olmak gibi gayretler zehap olacak gösterilebilir.

Nisanın başlarında Hinf Okyanusuna yapılan akınlarda, doğu filosunun zafiyeti anlaşılmış ve bu filo Seylan mntakasından uzaklaşmağa mecbur edilmişti.

Bu suretle Japonlar doğu filosunun tehdidini ortadan kaldırarak bütün enerjilerini doğu cephalarının emniyetine vermiş oldular.

Japonlar, Papua ve Port Moresby'de giriştikleri büyük miyastaki harekât gibi, acele olarak güney doğuya da uzanarak buradaki hedefleri elde etmek amacıyla güney doğu Salomonlara çıkarmalar yaptılar ve orta Pasifikte bulunan Midway adası ile kuzey emniyetlerini sağlayacak olan Kiskaya (Aleutian adalarının batısında) ya karşı da bir seferî kuvvet hazırladılar.

Japonlar, hasimlarına, yapacak harekâtın Hindistan veya Avustralyaya yapılacağını hissini verdikten ve dikkat nazarı bu meykilerin emniyeti için kâfi derecede cehttikten sonra, yukarıdaki plâna göre harekâta geçmek istemişlerdi.

Bunlardan hangisinin daha tehlikeli bir tasarıdır olduğunu kestirmek mürakkıplı değildi. Fakat Japonların ticaret filolarının durumları dolayısıyla, böyle bir harekete teşebbüs edecekleri şüpheli görülmekte idi.

Japonlar fethettikleri toprakların Japon anavatanından uzaklığı dolayısıyla, ordularının ve hava kuvvetlerinin ikmal için çok sayıda gemiye ihtiyac hissetmekte ve aynı zamanda da Müttefiklerin, denizaltı, deniz üstü ve hava kuvvetleriyle almış oldukları ciddi tedbirleri de hesaba katmak zorunda bulunmakta idiler.

Güneyde yapılan Coral denizi muharebesi vukuatı buna ilk münî teşkil etti ve böylece de plân doğru olarak tatbik edilemedi.

21 — Coral denizi muharebesi (7 - 8 - Mayıs - 1942)

Coral denizi muharebesi, şu listede gemilerinin çekâşerleriyle karşılaştık muharebe etmeden kat'i neticesi alınan tarihin ilk büyük deniz muharebesi olup bütün böğüşmeler, hava kuvvetlerinin matesetâî harekâtı ile geçmiştir.

Amerikan istihbaratı, Japonların denizden nakiederekleri seferî bir kuvvetin Port Moresby veyahut aşağı Salomonlara taarruz etmeye karar verdiklerini tesbî etmişti. Amerikalılar, Tuğamiral F. J. Fletcher komutasında olmak üzere Lexington ve Yorktown tayyare gemilerini, kruvazör (Bunlar arasında Avustralya bahrivesine mensup Australia ve Hobart kruvazörleri de bulunmakta idi) ve muhriplerle takviyeli olarak, Japonlarla karşılaşdığı zaman taarruz etmek üzere bu sahada toplandılar. [1]

Tuğamiral Fletcher kuvvetleri, 4 - mayısta, Japonların Amerika ile Yeni Zelanda ve Avustralya arasındaki ana münâkale yolunu tehdit eden ve çok mühim stratejik bir nokta olan Tulagiye (Güney doğu Salomonlarda) asker çıkarma teşebbüslerine müvâfık olmak maksadıyla müvaffakiyetli hava hücumları ile harekâta başladılar.

[1] İki tayyare gemisi: Lexington ve Yorktown.

7 adet 8 postulu kruvazör: Minneapolis, New Orleans, Anotta Chester, Portland, Chicago, Avustralya bahrivesinden Australia.

Bir hafif kruvazör: Avustralya bahrivesinden Hobart II muhrip.

Bir tesadüf eseri, Tulagi'deki hâdiselerle hemen aynı zamanda olarak, 6000 mil daha batıda, Tuğamiral Syfrel komutasındaki İngiliz kuvvetleri de, muhastım ellerde bulunarak, Uzak ve Yakın doğu ile Büyük Britanya arasındaki münakale yolunu tehdit eden Diego Suarez'e yaklaşmış bulunmakta idiler.

7 - Mayıs'ta, içlerinde iki veya üç tayyare gemisi de bulunan büyük bir deniz kuvveti kumayeli bulunan bir Japon konvoyunun Louisiade adaları denizinde bulunduğu rapor edildi.

Tuğamiral Fletcher bu mevkiden yalnızca 100 mil daha güneyde bulunuyordu.

Her iki taraftan havalandan vurucu kuvvetler, ilk hedef olarak kendilerine düşmanın tayyare gemilerini seçtiler.

Hücumlar 7 ve 8 - mayıs günleri (çinde hesaplarla devam etti. Neticede, Japonlar kat'i hezimetle uğradı ve konvoy geri döndü.

Harekât esnasında (Tulagi'ye olan skola bataber) düşman bir tayyare gemisi (Shoho tayyare gemisi 12,000 ton), bir hafif kruvazör, 2 minör, 4 garibot ve nakliye gemileri kaybetmişti. Bunların hepsi batmıştı. Diğer bir tayyare gemisi (Shokaku tayyare gemisi, 23,000 ton) ve bir tayyare taşıyıcı gemi tahrip edilmişti.

Amerikalılar tarafından ise, Lexington tayyare gemisi, bir minör, bir filo yağ gemisi batmış ve Yorktown baskırı uğramıştı.

Amerikalıların 61 tayyaresini mukabil Japonlar 104 tayyare kaybetmişlerdi.

Bu zayıf, Japonların uğradığı ilk ciddi harp kaybını teşkil etmiş ve böylece büyük mütapeye ulaşma umutları uçup gitti. Mâumafî, Japonlar, bundan daha ciddi kayıtlar, müteskip ay olan Haziran 1942 ile, belki de dünyamızın en kat'i neticeli deniz muharebelerinden biri olan Midway deniz muharebesinde, ağır bir mağlûbiyete uğramak suretiyle دچار oldular.

22 — Midway deniz muharebesi: (3 - 6 - Haziran - 1942)

Coral deniz muharebesinden sonra güney batı Pasifikte bir sükûnet devresi olmuştu. Bu devre zarfında Japonlar, Midway adası ve Aleution adalarına karşı tertiplendikleri bir tarruzun seferi hazırlıklarıyla meşgul oldular.

Aleution'lara karşı tertiplenen seferi kuvvet asbelen küçük mükyaatla toplanmış ve kruvazör ve muhripden kumayeli bir kuvvet Kiska ve Attu adalarına gönderilmiş (Haritaya bakınız) ve tayyare gemilerinden havalandan hafif bombardıman uçakları tarafından da 3 - 5 - Haziranda Dutch Harbour'deki deniz hava istasyonuna iki akın yapılmıştı.

Çok daha büyük mükyaat olan diğer seferi kuvvet ise Midway'e tevzi edilmişti. Bu kuvvet, sabhatle tahmin edildiğine göre, vurucu kuvvet olarak:

4 Büyük tayyare gemisi.

2 Muharebe gemisi.

3 Kruvazör.

12 Mührip.

Refakat kuvveti olarak;

2 Muharebe gemisi.

1 Tayyare gemisi.

5 Kruvazör.

10 Mührip ile;

İşgal kuvvetlerini taşıyan;

8 - 12 Nakliye.

4 - 6 Depo gemisi.

2 - 4 Deniz tayyare taşıyıcı gemisinin yakın hattayoluna memur olan
2 veya 3 kruvazör

2 Tayyare dahi kruvazörü.

12 Mühripten müteakkil bir kafilâ olmak üzere cema'at 180) gemiye-
halig olmakta idi.

Japonlar, Coral deniz muharebesinden sonra güney batı Pasifikteki
kuvvetli Amerikan tayyare gemilerinin kaybolduğu haberdar olmuş ve
orta Pasifikte yapacağı harekâta bu yönden herhangi bir müdahale yapı-
lamayacağını ibnâ etmişti.

Güneyden gelen haberler, bu bölgede de bir taarruzî harekâta emare-
lerini taşımakta iseler de, Müttefikler daha kuvvetli olarak harekâta orta
veya kuzey Pasifikte cereyan edeceğini memur etmekte idiler.

Amerikalılar, düşman hedefinin Midway adası olacağını ahiştâle ta-
yin edebilmişlerdi. Böyle bir harekâtî nihayebilmek için mayısın nihaye-
tinde, Enterprise, Hornet, Yorktown tayyare gemileri (Yorktown bu
zamanda muvakkât bir tamirle alınmış bulunmakta idi.), 6 kruvazör ve 14
mühripten müteakkil bir kuvveti Tuğamiral Fletcher komutası altında
olarak Pearl Harbour'da toplamışlardı.

Aynı zamanda Midway'deki hava ve yer kuvvetleri, kuvvetli bir şa-
hilde takviye edilmiş, kıyı müdafaası kuvvetlendirilmiş, hususî denizaltı
karakolları tesis olunmuş ve adadan 700 mil mesafeye kadar uzanan hava
kesimleri tertiplenmişti.

Bu hazırlıkları bir intizar devresi takip etti.

1944 senesi Haziranın 3. günü saat 0923 te bir Amerikan karakol
tayyaresi Midway adasının batı cihetinde ve 700 mil mesafedeki bir mev-
kide, düşman gemilerinden mürrekkep büyük bir grupun bulunduğunu
keşfetti.

Müteakip raporlar Midway'ye taarruz için, mühtelif düşman gemi top-
luluklarının bir randevu noktasına doğru talarrüp etmekte olduğunu
gösterdi.

Ertesi gün (4 - Haziran) Midway muharebesi, düşman hava kuvvetlerinin yaptığı tahribat ile başladı.

O sabah Japonlar, Amerikan tayyare gemilerinin mevcudiyetinden habersiz olarak, Midway adasına ağır bir hava taarruzu yaptılar.

Bu taarruzla kıyı tesisleri ehemmiyetli derecede hasara uğradı. Fakat buna mukabil Japonlar da, tayyarecilerini kaybettiler.

Japon tayyare gemileri bu sırada tesbit edilmiş, kıyıda bulunan ve tayyare gemilerinden kaçan Amerikan tayyareleri tarafından gâhı ay-lanarak mütemadi bir surette takip edilmek suretiyle batırılmış veya mu-haribe haricî edilmişlerdi.

Mukabil bir taarruda Japonlar yalnız Yorktown'ı tahribe muvaffak olmuşlar ve müteakip bütün gün zarfında işe ric'at etmişlerdi.

Bir düşman denizaltı gemisi kıyıya sokulmaya muvaffak olarak te-sadiri, tesadük bir bombardimana tutmuşsa da bundan başka hiçbir düş-man su üstü kuvveti Midway'e 100 miliden daha fazla bir mesafeye yakla-şmamıştır.

Amerikan hava kuvvetleri, 6 - Haziran öğleden sonraya kadar, çekil-mekte olan düşmanı heraretle bombardimana devam etti.

Düşmanın kayıpları çok ağırdı.

Dört tayyare gemisi (Kaga, 10,500 ton) Akagi 28,000 ton, Hiryu, 10,500 ton, Soryu, 10,500 ton) batırılmıştı.

İki, muhtemelen üç muharebe gemisi tahrip edilmiş, iki ağır kruva-zir batırılmış, en az üç ağır ve bir hafif kruvazör tahrip edilmiş, üç veya dört muhrip batırılmış ve dört nakliye veya ilâp yakılmıştı.

Amerikan kayıplarına gelince; harekât esnasında hasara uğrayıp ha-rekattan sonra kalan Yorktown tayyare gemisi, Hammann muhribi, Ri-mona dönerken 7 - Haziran günü bir denizaltı gemisinin taarruzu netice-sinde batırılmıştır.

Japonlarda ölen ve bağulan subay ve er teğlamları, doğuya yakın ola-rak 4800 olup, 278 adet te tayyare kaybetmişlerdi.

Amerikalıların personel kaybı ise 92 subay ve 215 erden ibaretti. Ha-rekât esnasında 150 Amerikan tayyaresi düşürülmüş veya tesir edileme-yecek kadar hasara uğramıştı.

23 — Midway deniz muharebesinin tesirleri:

Pasifikte stratejik durum bir kere daha ve fakat bu defa Müttefik-le rin lehine olarak hailevi bir değişikliğe uğramıştı. Japonların tayyare gemilerinden bu salıveride elde kalan kuvvet 23,000 tonluk Zuikaku tay-yare gemisiyle, iki küçük ve üç de ticaret gemisinden müseddi üç tayyare gemisinden ibaretti. [1]

[1] Kalan Japon tayyare gemileri:
Ryujo 7400 ton

Bunun mâmesi ise, Japonların istiyatlı terkmesi, Hindistanın tehditten kurtulması ve Müttefiklerin Pasifikte, gelecek günler için devamlı olarak laarrını bir stratejiye geçmeleri hususının zıhar etmiş olması demektir.

IV.

Müttefiklerin insiyatifi ele almaları

24 — Stratejik durum (1 - Ağustos - 1942)

Haziran ayında, Japonların tayyare gemisi bakımından hayradığı kayıplar, Müttefiklerin taarruz sevkülatı için çok müessir bir başlangıç olmuştur. Bu sırada, deniz ve hava birliklerinden müteşekkül bir kuvve Amerika ile Yeni Zelanda arasındaki vâkıa deniz sahalarında bulunmakta ve indirdilerle derbe için müessir zamanı beklemekte idi. Bu sırada, soğuk döğru, Tümanavral Özerler en kısa bir zamanda Tulagi'ye bir taarruz teşvilemesi için emir aldı. Pasifikteki bu durum arasında, zaman çok önemli bir faktör kabul edilmekte idi.

Japonlar işleri aklıda tuttukları Tulagi'de, daha önce kabilaları işbirliği esaslarından ayrılmış hâzında kalmışlar, deniz ve kara kuvvetleriyle, hava birliklerinden alınlarından mahrum bırakılmışlardı. Tulagi'ye en yakın hava üssü henüz kızıyda ve 610 mil mesafede olan Rabaul'da bulunmaktadı. Alınan bütün emirlerden raporları, Tulagi'de tayyare gemilerden bulunmadığını, yalnız denizaltı ve küçük vapurlardan müteşekkül bir deniz kuvveti olduğunu gösteriyor ve Müttefik çıkarma harekâtına karşı başlıca tehlikenin Rabaul'daki hava kuvvetlerinden gelebileceği anlaşılmıyordu.

Müttefikin Tulagi ile Rabaul mesafesinde takriben ortasında bulunan Kiri'de (1) 4 - temmuzda yapılan önemli bir çıkarma hareketinden sonra, büyük bir hava meydan inşaatına geçildi. Büyük bir meydan da Tulagi'nin ancak 29 mil güneyindeki Guadalcanal adasında başlatıldı bulunmaktaydı. (2)

Aynı zamanda diğerleri, takriben 60 mil kadar batıda Yeni Gine'de Buna'ya çıkarma yapmaya çalıştılar. Bu hareket - Buna'da Guadalcanal'daki harekât - kıyıda bulunan küçük deniz ve kara kuvvetleriyle önemli desteklenmişti. Eğer müttefikler önemli faaliyet göstermek olursaydı, alınan bütün emirleri aynı seri tempo ile ilgili olacak ve bu takdirde de sonunda onu bu yerlerden çıkarmak çok mümkün olacaktı.

(1) Tulevnot kıyısı etrafında ve 314 mil mesafededir.

(2) Deniz vapurları Salomonlar'daki önemli yerlerden birisi bulunduğunda, bu meydan henüz inşaatıyet değildi. Bu yerin Geyron (Tulagi'den), Gato, Rekata, Imara, Kiyeta ve Baka gibi (Ancak başka bir yere de başka adlandırdılar.)

Bu sebeplerden, düşmanın Kiyeto ve Guadalcanal'daki yem hava meydanlarından hareket için faydalanmasından evvel darbeci indirmek hayati bir mesele halini almıştı.

25 — Guadalcanal muharebeleri: [1]

1942 Ağustosunun sonunda, Amerikan kuvvetleri Tulagi ve Guadalcanal adalarını çıktılar. [2]

Japonlar Tulagi'den 6000 mli mesafede bulunan Bonai Körfezindeki İngiliz deniz filosunun mevzuatı ile ilgili, kuzey Somostra'yı hava kuvvetleri ile takviye etmek için kuvvet bölünmesine mecbur olmuşlar ve buradaki kuvvetleri Salomonlara gönderememişlerdi. Amerikalılar tam bir baskın işleri elde etmişler ve 48 saat içinde Guadalcanal'daki insan heruz tamamlanmış bulunan yem hava meydanlarını da hava emek üzere bütün önemli hedefleri zapt etmişlerdi.

Maamulih, Japon garnizonu adanın içlerine kaçmak suretiyle kurtulabilmişti. Müteakip altı ay içindeki muharebelerin geçirdiği safahat, bu kitabın mevzuu haricinde bulunmaktadırlar.

Bu devre zarfında Japonlar bir taraftan küçük bir takım hareket ile kıyıdaki köylerin takviye ve emellerini idareye alırken, diğer taraftan da adanın silindirdi için dört büyük teğebbüs yapmışlardı. Denizde, karada ve havada çok şiddetli muharebeler olmuş ve her iki taraf ta birbirinin ağır kayıplara uğradığını iddia etmiştir.

Japonlar, bütün gayretlerini, merkezi ve kuzey Salomonların müdafiası kuvvetlendirmeye kadar, hareketin gerçekleştirilmesini basırmış ve adayı silindirdi etmesi ümitsiz etmiştir. (13 - 15 - Kasım) bu konuda yaptığı idduaları büyük teğebbüsün sonucu olduğu Guadalcanal deniz muharebesinde ağır mağlup uğramış ve bu suretle bu emellerini de kaybetmişlerdi.

1943 Şubatın başlarında (Amerikalıların esas güçlerinden tahminen altı ay sonra) düşman mukavemetinin son bakışları da muharebe gemileri ve taşıyıcı gemilerle desteklenen müstahkemden müstahkem büyük bir kuvvet tarafından bir gece tamamen tahrip edildi. Bu suretle güney doğu Salomonlar emriyle altına alınmış ve Müstahkemlerin stratejik harmanını imkânları böylece mevki kile konulmuştur.

26 — Netice:

1942 yılı Nisanın kararlık günlerinde kararlaştırılan plan serisinden olarak, Guadalcanal için yapılan muharebelerin muvaffakiyetli netice-

[1] Muharebe Özet No. 25

[2] Muharebe Özet No. 21

lerinden biri geçen bir 18 ay zarfında, Pasifik durumunda büyük değişimler olmuştur.

Düşman her nekadat bu devre zarfındaki aylar içinde bazı merkezî Salomonları tekrar işgal etmek ve kuzey batıya doğru ilerlemek gibi Amerikalılara karşı muhtelif taarruflar terfîlemek ihtisarı kendilerinde görmüşlerse de, bütün bunlara rağmen insiyatifi bir daha ellerine geçirememişlerdir.

Bugün (Temmuz 1944) düşman 1942 senesinin kendisi için muvafık olan şartlardan uzaklaştırılmış ve değişik son durumlarla karşı karşıya bırakılmıştır. Esasen düşman Salomonlardan çıkarılmış (Rabaul da terfî edilmiş bir kısım kuvvet hariç), Marshall ve Carapin adalarındaki üsleri zaptedilmiş veya kontrol altına alınmış, Tokyo'dan sadece 1300 mil uzakta ve Marian grubunda bulunan Saipan üssü Amerikalılar eline geçmiştir. Aynı zamanda düşmanın deniz ve hava kuvvetlerinin üstün malzeme ve personeli tarafından tutulmasına rağmen, Guam adası istilâ edilmiş olup General Mac Arthur'un bulunduğu Yuta Glaz muharebelerinin muvafıklığı ile sonuca yaklaşması da, düşmana beslediği cazip ümitlerden ebediyen uzaklaştırmıştır.

Düşman işgal orduları, her nekadat bazı hatlarda işgalleri altında bulundurdıkları sahalarla tutunabiliyorlarsa da, umumi mahaldir ki; bu kuvvetleri besleyecek ağır harp malzemesi de denizden uzun yıllardan gelmektedir ve Japonlar (Hayat sahası) dedikleri bu bölgelerin muhafazasını idare edebilmek için uzun müddetle yıllarında büyük meşyasta gemi çalıştırmak mecburiyetindedirler.

İki büyük harp içinde de, İngilizlere İmparatorluğunun denizden topraklarla hayati ihtisarı sağlıyan taharet hilâlarına çok ciddi tehlikeler arzeden büyük meşyada düşman taarrufları vakubulmuş ve Amerikanın bol miktarda gemi yardımıyla faydalanmıştır.

Buna rağmen zayıf tahfiflere tahfif olmak için büyük ve çok fedakârane gayretlerin sarfı icap etmiştir. Japonya ise, zayıflığını telâfi bakımından böyle bir ruhlaniyete sahip değildir.

Japonya, aktif mücadele yollarının, Mütteliklerin daime artan baskısına karşı lüzumince aktif buluşuşuna kanı bulunmaktadır. Uğramış oldukları ağır gemi kayıpları da bunu göstermektedir.

Japon haberler bürosunun sözleri arasında geçen bu hadde de Japonyanın iç durumunu aydınlatmak bakımından şayere dikkattir.

(Buradaki olaylar dolayısıyla, keshine rek fazla heyecanlı bulunmakta ve bundan İmparator pek ziyade etkileşmektedir. [1])

[1] Times gazetesinin 21 - Temmuz - 1944 tarihli rubrikasındaki Toyo kabinesinin istisnaya dair olan resmi tebliği alın.

İlâve (A)

JAPON DENİZ KUVVETİ

Aşağıdaki çizelge, 7 / Aralık / 941 deki Japon deniz kuvvetlerinin durumunu ve 1 / Mayıs / 944 te fiili olan, tahrip ve kaybedilen tahmini kuvvetlerini gösterir:

	7. Aralık 941 deki kuvvet	1. Mayıs 944 tahrip ol- muş olan ka- rılar	1. Mayıs 944 e kadar tah- rip edilenler	1. Mayıs 944 teki fiili kuvvet
Muharebe Gem. 16 paralı	3	-	1	3
" " 14 "	8	2	-	6
Tayyare Gem.	8	5	-	3
Tayyare Gem. (Muadil)	2	1	-	7
(Operatif hareket için)	-	-	-	-
Tayyare Gem. (Muadil gemiler)	1	1	1	3
Di. tayyare tayyare Gem.	6	2	1	2
(Muadil)	2	3	1	6
Kruvazör 8 paralı	18	4	-	14
" 5,5 "	30	8	4	11
Muhrip (1000 tonun üstünde)	100	60	5	65
" (" " altında)	11	4	-	11
Denizaltı Gem.	62	35 &	10	90
Ticaret. Gem. ve nakliye (2000 tonun üstünde)	1870	790	-	-
	7 000 000 Ton	35 000 Ton	970 000 Ton	4 200 000 Ton

(1) Amerikan tahminleri : Japonya Donanması gemileri (1000 tonun üstünde) 1 / Mart / 942

7 - Aralık - 941 de bilinen tonaj	5 850 500
Bildirilen tahminler : 940 - 941. Onak, Saito, 942	235 000
Kudra harici artırı	300 000 (7)
Kanama (tahp. münasib ve sair)	445 700
T O P L A M.	6 809 200
7 - Aralık - 941 : 1 - Mart - 942 kayıpları	551 000
1 - Mart - 942 de Mesima Gec. tahp.	6 305 400
Japonya harp gayretleri karşısında tahmin edilen tahp. ile birlikte tahmin edilen son tonaj.	6 455 000
1 - Mart - 942 tarihinde yürürlükte bulunan tahmin kayıpları, tahp. karşısında 150 000 ton tahminde bir artış nispeti olduğu tahmin edilmektedir.	150 000

Fihrist (Harf sırası ile)

Kelimelerin yanındaki rakamlar, alt olduğu kısımları gösterir.

Abda sahası	12
Addu Atoll	(Maldiva adalarında) 16, 17, 18
Admiralty	Doğu Filosu plânı 7, 16
Akagi	Japoni tayyare Grm. 28000 ton Midway muharebesinde battı. 23
Aleutions	2. Japonların seferi kuvvet hazırlamaları 20 Asker çıkarmaları. 22
Amerika	Pasifik alikaları 3, Pasifik Flotasının Japona yayılışına mâni oluşu 4, Kudretli 6, Pearl Harboru baskını 9 Asya Filosu 3, 11, Tayyare gemileri Task Force'u 17, Stratejisi 18, 20
Ambolna	Hollanda deniz üssü 2
Andaman ad.	(Blair İmarı) den Japonlar tarafından zaptı 9
Atiu	(Aleution adalarında) Japonların asker çıkarması. 22
Australia	Australia kruvazörü. 21
Australis	2, 3, 4, 13. deniz kuvvetleri 8, 21, Çindeki hizmetleri için deniz kuvveti tefrûsı 11
Bandeong	(Cava) Abda sahası K. liginin Kh. 12
Batavia	(Cava) 2, 12
Britanya İmp.	Pasifikteki menfaatleri 2, Deniz kuvvetlerinin takviyesi 7, Pasifikteki deniz kuvvetleri 8 stratejileri
Borneo	2, Borneo'ya taarruz 9
Burma	İstilası 9
Caroline ad.	3, 5, 26
Cava	İstilası 9
Churchill	Başvezir, Vaşington ziyareti 14
Colombo	15, Haya akını 17
Coral denizi	Muharebesi 21
Cornwall	İngiliz Kr. 16 Batısı 17
Corregidor	(Filipinlerde) zaptı 9
Çin	Japonlar tarafından istilas 1937, 5

Denizaltı Gm.	Müttefikler 14, Japon gemilerine taarruzları 20, Japon denizaltılarının ticarete taarruzları 17, 18
Deniz Kuv. leri	Pasifikte, 3
Doorman	Tugamiral 9
Dorsetshire	İngiliz Kr. 16, Batısı 17
Dutch Harbour	(Aleation ad.) hava akını 22
Doğu Filosu	7, Durumu 16, serik ve idaresi 16, 18, 26
Enterprise	Amerikan tayy. Gm. 9, Midway Dz. muharebesinde 22
Filip	Amiral, İngiliz doğu Fl. su Baş K. olup Prince of Wales ile beraber kaybedilmiştir. 9, 10
Fletcher	Tugamiral (Amerikalı) Coral Dz. muharebesinde komutan, 22, Midway Dz. muharebesinde K. 23
Filipin adaları	3, İstila 9
Fransız Hindistanı	Japonlar tarafından istila 6
Ghormley	Tugamiral (Amerikalı) Güney Pasifik sahast K. 18,
Gilbert ad.	Japonlar tarafından işgali 9, Amerikan tayyarelerinin akını 13
Guadalcanal	(Salomon ad.) Japon hava meydanlarının kurulması 24, Müttefiklerin asker' çıkartmaları ve kara muharebeleri 25
Guam	3, Japonlar tarafından zaptı 9, 26
Güney Pasifik sahast	19
Hart	Amerikan amirallerinden, Asya Fl. K. 3
Hava mey.	2, 5, Kuzey Malaya'da İngiliz hava meydanları 10, Solomonlarda Japon hava meydanları 24, Amerikalıların Guadalcanal'ı zaptı 25
Hava kuvveti	Uzak doğuda Japonların adeta üstünlüğü, 3 Kara ve deniz kuvvetleriyle işbirliği, 16 Müttefiklerin kuvvet kıtlığı, 12, Barbadaki Japonların takviyesi 15
Hermes	İngiliz tayy. Gm. 16 Midway muharebesinde batırıldı 17
Hiryo	Japon tayy. Gm. Midway muharebesinde batırıldı 22,
Hongkong	2, Zaptı 9
Hornet	Amerikan tayy. Gm. 13, Midway muharebesi 22,
Hindistan	15, 16, 29, Tehdit edilmesi 16, 23
Hollanda Hindistanı	3, 4, 8, İstila 9
Japonya	Toprakları 3, İhtirası 4, Hazırlığı 5 Siyaseti 6, Deniz kuvveti 8, Harbin başlayışı ve güneye ilerleyişi 9, Stratejisi 4, 10, 20 Hindistan sularına akını 17, Coral deniz muharebesi üstünlüğü 21, Midway Dz. muha-

	reberi magidbayen 22, İnciratifi kaybetmeleri 23, Ümitleri 26.
Kaga	Japon tyt. Gm. Midway'de batmış 22
Kaga	(Sakemonarifi) Japonların tayyare merdani 24.
Kikaidin	(Doga Afrikada) dogu fiksenan deni 12
Kimmel	Amerikan amirali, Pasifik Fi. su Bay K. 8
Kine	Amiral Amerikan denannusu Bay K. Midway muharebesine kadar 22
Kioke	(Aleutan ad.) 30. Japonların amirali çıkarmaları 22
Komuta	Montebelerin komuta birlikleri 11, Komuta adının batı 12, Pasifikte Amerikan komutanı 18, Köylik dogu Aya havafizması pları 4, 9, 26
Kuril ad.	1
Kurita	Japon marekhan
Layton	Amiral Çin sulastırıldığı Bay K. 8. Batı harekati 11, 12, Sevan Bay K. 12
Lexington	Amerikan tyt. Gm. 9, Coral deniz muharebesinde batmış 21
Mae Arisan	General Uzun batı Pasifik Bay K. 18, 20
Madagaskar	İtalyan 8
Manchukuo	3, Japonlar Landörden koruyulu 1
Manda	2, Manda'ya tayyare 9.
Marekai ad.	1, 3, Amerikan tyt. Gm. seriata akma 12, 20
Masahi	Montebelerin koruyk denisi 2, 18
Mikao ad.	2, 10, Maharehedi 12
Nimitz	Amiral/Pasifik Fi. Bay K. 18
Pasifik	2, Kurvetler İhtimali Zamanların edalatı takiruzları 9, 5 atışları 4, 18, 11, 15, 19, 23, 26
Pasifikden	(Deniz ad.) 9
Port Harbor	1, 3, Hava kuvveti 9
Pravay	Japonlar denizden zapt 11
Pravay id. Wain	İhtimali emarede Gm. Doga Aya alımları denisi 7, 10, 18, 19, 20
Railad	(Yeni Endonez ad.) Japonlar terakkuuzy aygıtı 9, Japon tyt. Gm. 24, 26
Rimail	İhtimali emarede Gm. Doga Aya alımları denisi 7, 8, Doga 5, 19
Sawa	Pasifik montebeleri 2, Almanyaların denizleri 8
Saka	Japon tyt. Gm. Coral deniz muharebesinde batmış 21
Sudaku	Japon tyt. Gm. Coral deniz muharebesinde batmış 21

Singapur	Zaptı, 9. Önemi, 2, 3, 4, 6, 7, 8
Salomon ad.	Stratejik önemi 9, Japonların asker çıkarmaları 20, 21, Müttefik asker çıkarmaları 24, 25
Somerville	Amiral, Doğu Fl. Baş K. 16, 17, 18
Soryu	Japon tyy. Gm. Midway Dz. muharebesinde batışı 22
Strateji	Müttefik stratejisi 11, 12, 14, 28. Doğu Fl. 7, 10 19 Japon stratejisi 4, 10, 20 Amerikan stratejisi 19, 36
Surobaya	(Cava) Hollanda Dz. Üssü 2-3 Muharebesi 9
Syfrer	Tümanralı Madagaskar seferi kuvveti K. 16, 21
Tayyare Gm.	Doğu Fl. 16, 18. Japonların adetti istinadlığı, Pearl Harbour baskını 9, Hint okyanusunda tayyare Gm. ler 17, Coral Da. muharebesinde 21, Midway Dz. muharebesinde 23, Kayıpların tesirleri 23, Birleşik Amerika 8, Tayyare Gm. lerinin Pearl Harbour saldırısından kurtulmaları 9, 1942 Şubat Nisan tarihleri 13 (Japonlar yönünden): Pearl Harbour saldırısı, Prince of Wales ve Repulse'in batması 9, Seylanın işgali 15, Colombo ve Trincomalee akını 17, Derselshire, Cornwall ve Herby'nin batırılmaları 17, Doğu Flau okyanusundaki tesirleri 18, Coral deniz muharebesindeki kayıplar 21 (Amerikalılar yönünden): Pearl Harbour kayıpları 9, Tokyo ve Pasifik adalarına saldırılar 13, Coral deniz muharebesi 21 Midway deniz muharebesi 22 (Japlılar yönünden): Singapurdaki kurşunların takviye tesiri 11
Takviye	İngilizlerin Malaya'ya takviye kuvvetleri göndermeleri 7, Kuvvetlerini takviyesi 11
Takvu	Tayyare gemilerinin havaalanı vvv. lerine inmesi 15
Teserit Gm.	Müttefik gemilerince Japon Uçurtmaları 17, Japon gemilerinin saldırısı 10, 20, 26
Tomonmaler	13, Hava deniz 17
Tokyo	(Salomon adalarında) Amerikan asker çıkarmaları 21, 24. Müttefik çıkarmaları 25
Vampire	İngiliz muayine 10. Hava 17
Vladivostok	Rus deniz üssü 3
Wake ad.	3, Japonlar tarafından 10
Wayell	General, Sir Archibald Blair'ın Baş K.
Yap	5
Yokohama	2

Yorktown	Amerikan tay. Gm. 9, 13, Coral Dz. muharebesinde hasar uğraması 21, Midway Dz. muharebesinde batış 22
Yeni Gine	2, İstilas 9
Yeni Zeland	2, 3, 4 Bahriyesi 8
Zuikaku	Japon tay. gemisi 22

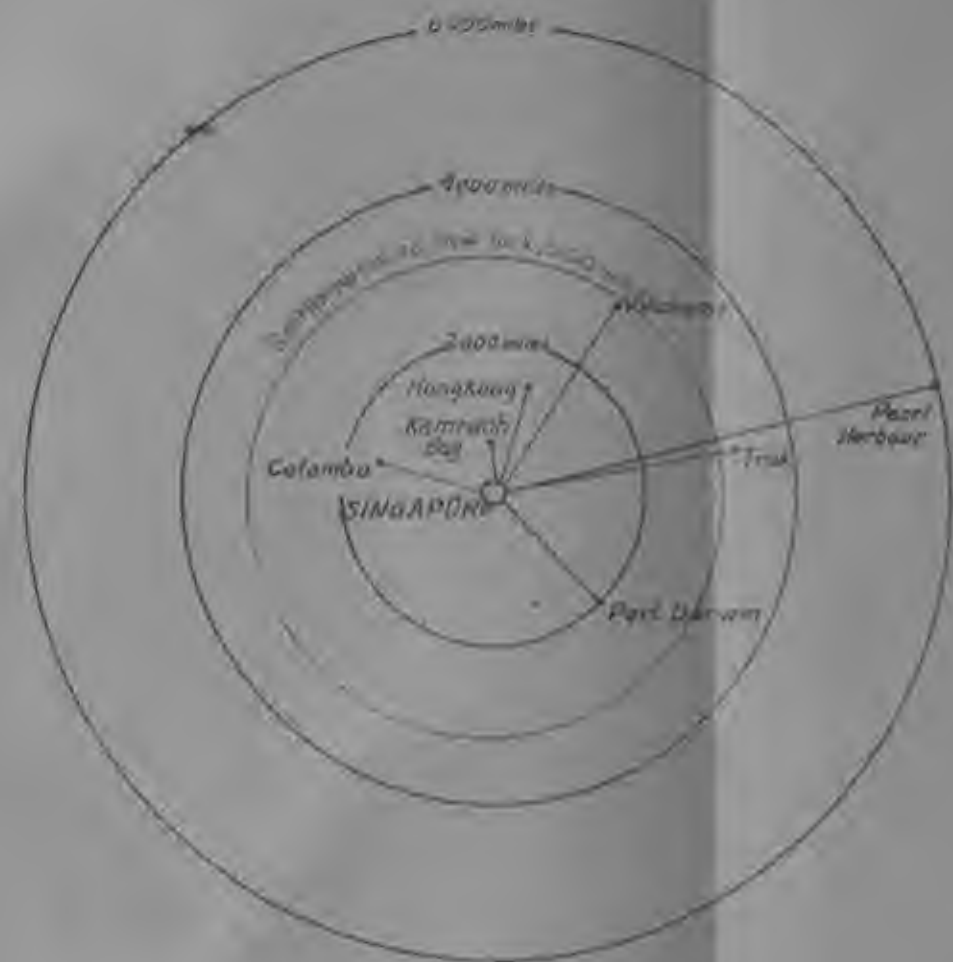

DIAGRAM 1

DIAGRAM 2

DIAGRAM 3

PASIFIK OKEANUSU

Japonya İmparatorluğu tarafından
1914-1919 yılları arasında
Japonya İmparatorluğu tarafından
30.000

Japanese Mandate

SHAN SHAN

CHINA

1 :	3
Boy :	0 : 6
girl :	2 : 6 + 3
total :	3

Text: Huang Cui, 1994
Image: 1994

0002241

47-2155

9 A 1 k